

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE se primesc la ADMINISTRATIUNEA în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf. Max. Augenfeld & Emrich Lesser. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelks Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Marolij & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colonă 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifar și învoială.
RECLAME pe pagină a 3 a o seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L X I

GAZETA iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajiu I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 269.

Brașov, Luni-Marți 8 (20) Decembrie.

1898.

Nemesea.

Dacă este adevărat, că toate peccatele se răsună în lumea aceasta, atunci cele ce se petrec aș în dieta ungară și în jurul ei nu fac, decât să illustreze în modul cel mai viu această experiență a vieții.

Regimul de volniciei și de violențe, care prin terorismul său, prin despotismul de rasă, prin disprețul său față cu legile și prin cinismul, cu care comitea orice abuzuri în folosul puterii sale, a ajuns să fi o plagă pentru cea mai mare parte a populațiunii statului, să fi un flagel pentru popoarele nemaghiare: acest regim, care a sciut să facă din parlament și din toate instituțiunile țării un domeniu esclusiv de interese specifice maghiare, etă-l acum urmărit de propriile lui fapte, etă-l față în față cu patimele și cu spiritele rele, ce însuși le-a crescut și le-a nutrit!

Se credea regimul, poreclit liberal, pentru tot-deuna îngrădit în contra periculelor, ce ar pute amenința domnia lui, căci dispunea de-o covârșitoare majoritate în dietă și se simțea scutit de orice antagonisme periculoase naționale. În dietă fiind Ungurii ei între ei, er naționalitățile „dușmane statului” scose de-acolo cu desăvârșire, mergea lucrul neted și când deveniau stângacii mai impacienți, acest regim scia să i liniștescă pentru moment cu inscenarea câte unei nouă prigonii contra Românilor etc., cu câte-o nouă concesiune storsă dela Viena în „interesul maghiarismului” și icoloco cu câte-o reformă așa dișă liberală.

A mers așa un șir lung de ani, până ce eșind la ivelă un Banffy, îngâmfarea clipei domnitoare a ajuns până acolo, încât la alegerile din urmă dietale a ras aproape pe jumătate opoziția maghiară. Din mo-

mentul acesta tot mai nesuferite au devenit raporturile guvernului cu opoziția, până ce ele au ajuns în stadiul estremei dușmăni, ce a produs disordinea și halul de aș în dietă.

Din cunoscutul manifest către „națiune”, din toate enunțațiunile, declarațiile, vorbirile, din toți articuli de diar ai opoziției unite maghiare răsună neconținut acușățiunea, că guvernul Banffy a esercitat cel mai sêlbatic terorism la alegerile dietale, că a falsificat prin abuzuri și corupțiune cu bani representațiunea poporului și că a făcut toate acestea conspirând în contra constituției. Banffy se căsnesc din răspuțeri a se apêra, punând vina pe terorismul minorității. În contra acestui terorism, dișe el, guvernul și partida „liberală” sunt deciși a rezista cu toate puterile, apêrând constituția și parlamentarismul.

Nimic nu ajută însă, nimic nu mai pôte imblândi furia opoziției. Nimeni nu mai crede asigurărilor clipei dela putere. Nu numai opoziția, ci și trunțășii liberali, cari au părăsit în mare număr partida guvernului, ved numai o singură scăpare: în retragerea lui Banffy dinaintea mișcării răsvrătitoare a minorității. Dintre toate relele, ce pot ajunge ordinea parlamentară, acesta li-se pare cel mai mic

Serman parlamentarism ungar, în ce stare deplorabilă ai ajuns prin peccatele celor, ce te călăresc!

Așădi e dișă destinată pentru alegerea președintelui camerei. Din Budapesta se vestesce, că opoziția e decisă a face obstrucțiune față cu această alegere. Motivul și-l a aflat în candidarea la postul de președinte a faimosului trabant al lui Banffy, a ministrului de interne Perczel. Acesta este, după minis-

trul-președinte, cel mai urgent de opoziția.

Nemesea îl ajunse și pe Perczel în judecata, cu care totă pressa opozițională, fără deosebire, i-a intimpinat candidatura. De-arêndul i-s a spus, că este „prototipul violenței nelegale”, că „e violent și gata la toate în interesul puterii”, că „tote abuzurile, violențele și brutalitățile regimului Banffy sunt legate de numele său”, că în toate faptele lui de până acum se manifestă „cea mai bruscă și nedreptă părtinire”, că „ințrênsul se unesc disprețul legii cu cea mai egoistă volnicie” și că, ca ministru de interne, „a luat în apêrare abuzurile de administrație cu o energiă, cu o consecență flegmatică și cu un cinism ne mai pomnit” etc.

Ce se mai dișă după toate acestea opoziția naționalităților despre „lăudatul” ministru de interne? Dêr aș nu e rêndul ei, ci al kossuthiștilor, al apponyștilor și al celor din partida populară maghiară.

Vedê-vor obstrucțiunii maghiari, cum o vor isprăvi cu Banffy și cu Perczel. De-ocamdată sôrtea răsvrătitoare de peccate îi mână pe ei înainte.

Convocarea dietelor provinciale din Austria. Diarul „Patria” din Cernăuți primesc din Viena următoarea telegramă cu data de 15 Decembrie, care deșă s'ar adeveri, ar semnala o apropiată schimbare în direcția federalistă: „Tote dietele provinciale ale regatelor și țêrilor reprezentate în camera imperială vor fi convocate în rêtimpul între Crăciun și Anul nou. Maj. Sa împêratul va transmite dietelor un rêspons, care va cuprinde și un pasagiu de însemnătate politică deosebită. Rêsponsul către dieta Bucovinei va fi redigeat și în limba română. Este remarcabil, că rêsponsul va veni la cunoscința dietelor pe timpul ajurnării camerei imperiale, când sôrtea parlamentului central a devenit dubi-

oșă, și se crede, că acest rêspons al Maj. Sale va cuprinde pasage, relative la lărșirea competenței dietelor”.

Săși și alegerile municipale. „Sieb. d. Tageblatt” din Sibiu publică a corespondență despre ultimele alegeri pentru congregația comitatului Brașov. Vorbesce despre atitudinea Sașilor „verdi”, cari, dișe, au participat numai în număr fôrte mic la alegerea din subcercul I orășenesc și dișe, că numai acestei împrejurări, eră nu comitetului de cerc sășesc, ar fi a-se atribui, că în locul deputatului Hintz s'a ales un Ungur. Citêză mai departe vocile celor douê foi ungresco din Brașov, între care una cere categoric, ca alegătorii maghiari să nu mai mêrgă în viitor cu Sașii moderați, „căci acestia nu le fac nici o concesiune”. De aci conchide autorul corespondenței, că Sașii moderați n'au încheiat nici un pact cu Maghiarii pentru alegerile municipale, cum sustine „Kr. Ztg.” Corespondența se încheiă cu următoarele semnificative rênduri: „Observatorului atent nu-i va scăpa din vedere, cum și din acesta alegere de întregire elementul maghiar a prins pentru viitor nou curagiă, pe care e învederat, că are intențiunea de al desfășura în fapte mai mari, decât s'a întêmplat de rêndul acesta. Față cu astfel de întêmplări, cari dinainte îș proiectêză clar umbrele lor, ar fi neapărat de lipsă, solidaritatea politică a Sașilor brașoveni. Cum stau însă aș lucrurile, acesta, durere, nu se pôte spera într'un timp apropiat...”

O scrisore a ministrului Banffy.

Ministru-președinte Banffy a adresat președintelui clubului liberal din Arad Vargassy o scrisore, ca rêspons la o telegramă de felicitare. Scrisóra ministrului este de interes pentru situațiunea actuală din Ungaria, și mai ales pentru atitudinea, ce guvernul este decis a-o lua în contra opoziției unite maghiare, care, cum dișe Banffy, i-a făcut imposibilă orice lucrare parlamentară.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Limba vechilor nôtre cărți bisericesci.

(Ființa și cronologia ei).*)

De

Nicolae Sulică.

Mutari vetat religio et consecratis (sc. carminibus) utendum est.

Quintilianus.

I.

Ca toate literaturile, cari nu presentă în procesul lor de evoluțiune un mers natural și original — cum e bunăoră la antea literatură elină — așa și literatura română îș ia începutul cu nisce simple traduceri.

Și precum punctul de mâncare al literaturii naționale la toate popoarele moderne creștine îl alcătuiesc traduceri cărților bisericesci, așa și primele începuturi de literatură cultă la Români coincid cu traducerea cărților sfinte eclesiastice.

*) Citită în I. ședință mixtă a societății „Petru Maior”, Budapesta (10 Dec. st. n. 1898).

E remarcabil așădê caracterul reproductiv al literaturii culte românesce în epoca născerii și copilăriei sale, și în consecență e natural, deșă aceste traduceri-începuturi n'au atât valoare literară-estetică, cât mai mult *linguistică*. Er acest interes *linguistic* al primelor nôtre traduceri bisericesci ia dimensiuni din cele mai covârșitoare, cu cât pe de o parte aceste traduceri representă primele specimene mai bogate și compacte de limbă românescă, ca *formă și fonologia*, er pe de altă parte ni-se dă în același timp ocaziune să asistăm și la actul primei încercări de a sistemisa și consolida *sintaxa*, și în special *stilistica* românescă în nouê forme corêspunștôrê nouei sale chemări literare. Și deșă limba acestor traduceri ne oferă un bogat material de forme arhaice românesce, în ale sintaxei și stilisticii vom vedê repetându-se și aici fenomenul destul de cunoscut și din istoria altor limbi: *falsificarea surprinștôrê a spiritului național al limbei românesce*, falsificare datorită înființării magnetice a originalului din care s'a tradus.

II.

A fost un timp, când se credea, și sunt și aș de aceia cari cred, că primele

nôtre începuturi literare coincid cu primele *tipărituri* românesce. Gaster bunăoră (în prefața *Crestomației române*, Lipsca 1891) caută să *subordineze*, ca proveniență și cronologia, texte vechi manuscripte, ca psaltirea scheiană — *tipăriturilor coresiene*. Dêr că raportul e tocmai invers, despre acesta nu se mai pôte îndoi aș acela, care a contemplat cestiunea cu cât de puțin spirit și procedură critică.

Pe de altă parte aceia, cari au conceput corect raportul cronologic între textele tipărite coresiene și textele manuscripte anterioare aceloră, n'au cercat să clarifice mai cu dinadinsul și raportul genetic, așa dêr originea și timpul de proveniență al limbei depuse în cele mai vechi monumente literare românesce, scrise ca și tipărite, cu toate că numai și numai rezolvarea acestei probleme, *stabilirea de principii pozitive* în această cestiune, are chiamarea să servescă de directivă și cinosură în aprețierea corectă a acestor texte, atât în partea lor fonologică morfologică, ca *timp*, cât și în ale sintaxei și stilisticii, ca *proveniență*.

Drept aceea asupra acestor două puncte voiș insista în cele următoare: a) asupra

cronologiei fenomenelor fonologico-morfologice, așa precum ni-se înfățișază în primele monumente de limbă românescă; și b) asupra sintaxei, și în special asupra stilisticii acelorăși monumente, în raportul lor cu limba textului original străin, din care s'a tradus. Scopul meu e deci pur și simplu să precizez *principiile și punctul de vedere din care trebuie aprețiată limba vechilor nôtre scrieri bisericesci*, și nu un studiu detaiat asupra acestei limbi.

III.

În genere trei momente se pare a fi pierdut din vedere aceia, cari s'au îndelenticit mai cu dinadinsul cu limba vechilor nôtre monumente literare, scrise ca și tipărite, câte ni-s'au păstrat până aș. Fiind aceste vechi monumente de limbă toate traduceri din limbi străine, din cea slavă sau grecoacă, nu s'a clarificat în de ajuns:

1) raportul între traducerea românescă și originalul străin.

2) atitudinea diferiților așa dișă traducători, față de antecesorii lor, respective față de textele românesce deja existente și așa utilizate de ei; și

3) raportul între limba scrisă bisericescă și cea vorbită contemporană.

Deja la început Banffy declară, „că guvernul și partida liberală sunt firm hotărâți a-se opune din toate puterile terorismului unei minorități cu direcție heterogenă și a restabili capacitatea de muncă a parlamentului. Națiunea maghiară — dice ministrul — nu va fi și nu poate fi părtașă acestui *cutezat atentat*. Ori-cât partidele aliate provisor se vor nisui a destrăma partida liberală și a răsturna guvernul, a căuta îndreptățire pentru degenerarea luptelor parlamentare, a nega faptele invederate și a întuneca adevărul lor: nici-odată (partidele din opoziție — Trad.) nu vor fi în stare.“

Spune mai departe, că guvernul a înaintat la timpul său proiectele pentru pact, comisiunile camerei le-au desbătut și în merit; chiar nici punctele de vedere extrem opoziționale n-au putut ridica în contra lor excepțiuni după cari — presupunându-se comunitatea vamală cu Austria — interesele economice ale Ungariilor n'ar fi asigurate pe toată linia. Guvernul n'a lăsat în îndoială parlamentul asupra ces-tiunii, că ce fel de atitudine va urma în cazul când proiectele pactului n'ar pute trece prin parlamentul austriac; el a desfășurat cu toată sinceritatea intențiunile sale. Este prin urmare nejustificată acuzațiunea partidelor unite opoziționale, că guvernul n'ar fi dat lămuriri asupra atitudinii sale în ces-tiunea pactului.

„Provocarea la acesta este numai un pretext față cu faptul dovedit, că opoziția vră se împiedece partida liberală și guvernul în împlinirea problemei sale vătămând parlamentarismul și prin acesta făcând imposibilă funcționarea aparatului constituțional maghiar. Tera intrăgă o simte acesta, ba decât facultatea de judecată a opoziției n'ar fi orbită de *ura personală*, ea însăși ar trebui să recunoască, că împiedecarea cu forța a activității parlamentare, a adus și până acum pagube ireparabile patriei și intereselor maghiare.

„Acest efect al terorismului minorității nu l'ar contrabalansa împrejurarea, decât majoritatea constituțională ar pași în actuala situațiune pe terenul transactionilor. Acest fapt al forței ar cuprinde în sine caracterul unei concesiuni, care ar devalva și ar sistematiza revoluția în contra constituțiunii într'un mijloc legal de luptă parlamentară.

„Dăr precum abuzul cu drepturile libertății publice nu poate fi izvorul drepturilor, tot așa forța parlamentară nu poate da baza acomodată, ca provocându-se la situația și incurcăturile provocate prin acesta, minoritatea din parlament să potă pretinde concesiuni pentru punctul său de vedere.

„Forța minorității a împiedecat guvernul și partida care-l sprijinesce, de a

crea legi pentru țără. Aceia, cari în mod meșteșugit au creat aceste stări, n'au fost numai în deplina conștiință că fapta lor va trebui să provoce cu finea anului stări afară de lege, ci le-au provocat cu scopul hotărât, ca provocând stările afară de lege, să potă trage la răspundere guvernul și majoritatea parlamentară. Față cu această uneltire frivolă și primejdiosă din punct de vedere constituțional, partida liberală a luat poziție prin proiectul de lege al lui Coloman Tisza. Acest proiect nu însemnă că guvernul transpune asupra majorității răspunderea, cu care el este obligat — în virtutea principiului *suprema lex* — față cu statul maghiar și cu susținerea ordinii de stat chiar și în stări afară de lege; nu însemnă nici imputernicire generală, fiind-că o astfel de imputernicire guvernul n'ar pute primi decât în formă legală; nu însemnă, în fine, garantarea prealabilă a autorității nețermurite — ci însemnă aceea, că face imposibil unui guvern ajuns în minoritate aplicarea precedentului de aș, însemnă documentarea încercării partidei liberale față de guvern și solidaritatea ei cu el în luptă, la care este avisat față cu minoritatea, pentru esența constituțiunii.“

Ministrul își exprimă la fine bucuria pentru manifestarea încrederii clubului liberal din Arad.

Dreptul bisericii și al gimnasiului român din Brașov.

(Din Senatul român.)

D-nul *Titu Maiorescu* continuând: Dăr cum voiți, d-lor, să se tăgăduască de vre-un ministru său fost ministru al țerei această alocațiune? Dăr nu este înscrisă în bugetul țerei? Dăr nu stă bugetul în „Monitor“? Dăr nu este publicată în „Monitorul Oficial“ și legea specială dela 1868 și votarea legii dela 1875 pentru biserica Sf. Nicolae din Brașov, și când aceste acte și desbateri sunt publicate în „Monitor“, se potă ascunde unui ministru străin, că se dă această alocațiune bisericii și școlilor din Brașov?

D-lor, este curiosă această necunoscință de cauză, și mai ales este curiosă schimbarea de atmosferă în această privință între timpul de astăzi, când d-l Sturdza este la guvern, și timpul de acum de-abia 4 ani, când era d-l Sturdza în opoziție.

Vedeți, suntem la 1898, și când vă vorbesc acum de această ces-tiune, fără îndoială mă ascultați, ved că mă ascultați chiar cu bunăvoință, fiind-că acea ces-tie a școlilor interesază pe tot Românul, dăr mă ascultați — nu știu de ce-mi face impresiunea — cu un fel de descurajare, în deosebire cu ceea ce era mai înainte.

Mai înainte, acum 4 ani, pe tema acestei ces-tiuni a alocațiunii bugetare a bisericii și a școlilor din Brașov, ce se soria în organele d-vostre liberale?

Aici oratorul cetesce câteva pasagie dintr'un articol al „*Voinței Naționale*“ din

tehnici eclesiastici ai limbei slave, sau grecesce, er pe de altă parte s'a remarcat și necunosceră suficientă a limbei, din care se traduce, de unde apoi mulțimea de false interpretări a diferitelor pasage din original.

Nu s'a dat însă explicarea cuvenită acestor aparițiuni. Nu s'a accentuat pozițiunea, ce cu necesitate a trebuit s'o ia traducătorul român față de original, în acea epocă lipsită aproape cu totul de tradițiuni literare; s'a neglijat cu desăvârșire relevarea principiului conservatismului religios, respectat cu atâta sfințenie în acea epocă de bigotism medieval, în contemplarea și traducerea cărților sfinte; și nu s'a relevat nici motivul *psihologic*, care așa dăcând în mod inconștient impunea traducerea acea monstruosă românească. Nu s'au relevat aceste momente, cu toate că numai clarificarea în această privință va explica în mod satisfăcător caracterul și aspectul acelei limbi, păstrate în cele mai vechi monumente românești.

(Va urma).

cum e „fără de lege“ s'au și împământenit în graiul viu.

Octombrie 1894, de pe vremea, când d-l Sturdza era în opoziție.

Guvernele liberale dela început (1869—68) au dat ajutoarele bisericii și școlii din Brașov cu toată „protestarea“ de atunci a Ungurilor („Nu-i adevărat, că au protestat atunci!“ esclamă d-l Maiorescu). Atunci era altfel de ministri, nu ca Tache Ionescu (în 1894), dela care „ministrii unguresci cer și primesc socotelă despre cum se aplică bugetul statului.“ („Dăr D. T. Ionescu a plătit anuitatea. Nu șcim ce se cere astăzi, de nu se mai plătesce“, observă d. Maiorescu). Mai susținea „V. Nat.“, că la 1870 venind conservatorii la guvern, ei „sub presiunea dela Pesta“ au șters din buget subvențiunea, ce se da școlilor din Brașov. „Revin însă liberalii la putere și subvențiunea încă mai mărită se înscrie din nou.“ „Ministrul sub conservatori, care a șters din buget subvențiunea a fost d-l T. Maiorescu“...

Eu, care am subscris acea propunere din inițiativa parlamentară pentru adaosul de 15,000, eu care am susținut această lege specială în Senat și am documentat-o și am pus totă ces-tia pe adevăratul ei teren legal, eu, fiul lui Ioan Maiorescu, eu să fi șters subvenția școlilor române din Brașov și să o reinfințeze alții! Dăr cu ce fel de neadevruri, cu ce fel de falșuri hrănești d-vostre mintea cetitorilor d-vostre la 1894?!

Știți, cine este cel dintâiu, care a încercat să suprimă acea subvenție legală? A încercat să o suprimă Alexandru Orăscu la căderea noastră din minister; a fost el 3 săptămâni ministru al cultelor, îndată la Aprilie 1876, tocmai după ce trecuseră în buget, cum a-ți văduțu, acea mențiune expresă despre a doua lege specială. Atunci Orăscu, ministru dela 4 până la 26 Aprilie 1876, în acest scurt interval de 3 săptămâni, propune anularea legii mele și suspendarea subvențiunii legii vechi de 23.500 lei. Este raportul său către consiliul de ministru Nr. 3334 dela 22 Aprilie 1876, din dosarul ministerului cultelor, divizia școlilor Nr. 220 dela 1876. Din norocire cade Orăscu și vine un ministru mai inteligent la culte, Chițu, care sfîșie acea propunere, și astfel se continuă darea subvenției; și în tot decursul de 12 ani al ministerului Brătianu și sub toți ministrii conservatori după 1888 până la venirea la guvern a d-lui Dimitrie Sturdza.

D-lor, firesce, că se revoltă cine-va când vede așa întorcere a adevărului în foile publice! Dăr revolta nu este un simțământ de prudență politică, și nu se cuvine, nu-mi acord dreptul să-i dau aici totă expresia. Nici nu este bine, ca să acuzăm vre-un partid sau altul în această ces-tiune: toți oamenii cu minte din toate partidele nu au putut, decât să lucreze în același sens! Și, precum vedeți, că Gusti a făcut la 1868 o lege pentru sporirea alocațiunii bugetare, noi conservatorii am făcut alta la 1875, și toți ministrii, afară de câți-va rătăciți, de câte-va deplorable excepțiuni, au continuat cu îndeplinirea acestei obligații legale până mai acum cât-va timp.

Trebuie să mai adaug o explicare pentru intrăga lămurire a ces-tiei. Tocmai acum mi-s'au adus din archiva Senatului, pentru-că nu le am în biblioteca mea, bugetele din anii 1886—87 și 1887—88, în care era ministru al cultelor, sub Brătianu, actualul ministru-șef, d-l Dimitrie Sturdza. Pe când în ultimul buget al nostru al conservatorilor dela 1876, stau subvențiunile relevate ca două legi speciale, găsesc în bugetele d-lui Sturdza alocațiunea bugetară pentru gimnasiu și biserica Sf. Nicolae din Brașov, *înveluită*, nu suprimată, dăr înveluită sub următorul titlu său articol colectiv: *Școlile și bisericile române din străinătate* (tote câte ar fi) lei 144.500. (Bugetul cultelor pe 1886—1887 pag. 120, pe 1887—1888 pag. 136).

Ce este acesta d-lor?

Pote a fost o simplă acomodare bugetară, căci este evident, că nu o lege se potă schimba prin modul inscripțiunii în sensul bugetar!

De exemplu, la profesorii universitari, sunt câți-va profesori într'o situație excepțională la noi: cu legi speciale au fost adus d-nii Babeș și Assaky, și prin legi speciale li-s'au prevăduțu o anume sumă anuală! Însă în bugetul nostru nu se relevă anume legile speciale pentru Assaky și Babeș și se trece numai cifra intrăgă la Universități. Dăr din acest fapt, că sunt cuprinși în aceste sume totale în buget, nu rezultă, că este abrogată legea lor specială. Este numai o simplificare la votarea bugetelor, ca să nu fie prea multe articole de votat. Va să fie, din faptul, că e alocațiune bugetară, iertați-mi expresia familiară, este trecută cu *toptanul*, nu este

desființată vre-o lege specială, și din cifra de 144.500, deși s'au înglobat aici toate bisericile și școlile din străinătate, prin urmare și biserica Sf. Nicolae și școlia din Brașov, nu se potă deduce, că este o slăbire sau o anulare a legilor speciale, căci legile nu se pot desființa, decât tot prin legi și nu prin buget.

Așa fiind istoria acestei ces-tii, așa fiind tot firul acestei alocațiuni bugetare, vă rog să încercăm a ne explica cuvintele din urmă, duse în aceea ședință a noastră dela 15 Mai anul curent de d-l ministru-șef, acele cuvinte, cari m'au făcut atunci să cer cuvântul și m'au îndemnat acum să-i adresez interpelarea de față.

Etă ce spunea d-l ministru-șef-dinte:

„În 4 Martie, onor. d-n Lascar dăce: „Nu am mers însă așa de departe, încât să refuzăm școlilor din Brașov sumele, cari sunt înscrise în bugetul statului nostru, fiind-că acele sume represintă veniturile bunurilor, cari au aparținut bisericii din Brașov, pe care le-a luat statul român.“

Er d-l Take Ionescu intrerupe astfel: D-l Sturdza a oprit din nou a-se mai libera această sumă.

„Așa dăr d-l Lascar, în 4 Martie a afirmat, nu în ascuns, nu pe sub mână, ci deschis, în parlament, că d sa, în timpul ministerului Aurelian, a dat subvenție școlilor din Brașov și m'a acuzat pe mine, că eu nu am dat-o. Și la aserțiunea d-lui Vasile Lascar s'a asociat și d-l Take Ionescu, confirmând cele duse de d-l Lascar... D-l Brabeșteanu s'a întrebat: decât am dat vre o sumă școlilor din Brașov, răspund clar, că nu am dat nici o para, nici la întâiul, nici la al doilea ministru.“

„Mă intrăbă de ce nu am dat? Răspund clar și neted: fiind-că cunosceam rescriptul guvernului ungar din 1875 și legea ungară din 1883, cari interdic, sub pedepsă de a fi închise, ca școlile românești de dincolo să primescă subvențiuni dela guverne străine și fiind-că nu era clarificat, că ceea ce se dă la Brașov nu e o subvențiune, ci o rată pentru bunuri, ce s'au ridicat din proprietatea bisericii S-tului Nicolae.“

Astăzi, după-ce la 1875, la discutarea legislativă a lucrului, era clarificat, după ce deja la 1860, cum a-ți văduțu din scrisoarea tatălui meu, era clarificat, d-nul Sturdza nu e clarificat.

„Acestea nu le-am expus și cu ocaziunea răspunsului la interpelarea d-lui Petre Grădișteanu. Ce am dīs atunci? Atunci am spus, că nu am dat nimic nici întâiași dată, nici a doua oară. D-l Brabeșteanu mai avea încă un mijloc de convingere. Să cetescă cuvintele d-lor Vasile Lascar și Take Ionescu, ca să se convingă, că în adevăr nu am dat nimic.“

„Nu am creduț de cuvînță, ca să dau rentă dorită, ca să nu se înrăiască situațiunea.“

Așa e în *Monitor*. Pe românește ar fi mai bine „să nu se înrădușescă situațiunea“, căci „să se înrădescă“ sună urit (ilăritate).

Apoi bine, d-le ministru-șef-dinte, legea acea ungară dela 1883, ne cum rescriptul administrativ dela 1875, erau lucrătoare la 1884. De ce a-ți dat la 1884, 1885, 1886, 1887, 1888 fiind d-vostre ministru? Cum de am dat eu la 1888 și 1889, au dat urmașii mei dela 1889 la 1895, a dat chiar d-nul Mărzescu sub ministerul Aurelian?

(Va urma)

Crisa ungară,

În cele două zile din urmă nu s'a schimbat nimic în situația incurcată și critică interioară.

Ședința de Sâmbătă a dietei, care era așteptată cu mare încordare și interes din toate părțile a avut — contrar așteptărilor — un curs mai liniștit. Ședința a presădat-o bătrânul *Madarasz*, care între altele a propus, ca aș, Lun, singurul obiect de discuțiune să fie fixarea timpului algerii șef-dintelui. Camera a primit cu unanimitate propunerea. Tot în ședința de Sâmbătă a camerei s'a cetit scrisoarea prin care vice-șef-dintele Kardoss încă și-a dat dimisiunea, care a și fost primită.

Șef-dintele camerei magnaților, contele *Károlyi Tibor*, nu și-a dat dimisiunea din postul său. El însă, după cum asigură toate ziarele ce am primit aș, nu aprobă de loc faimosul proiect al lui *Tisza* Acesta a declarat-o chiar ministrului-șef-dinte Banffy. Cu toate acestea, dice el, nu va dimisiona, dela postul de șef-dinte al ca-

În ceea-ce privește primul punct s'a accentuat, ce e drept, că limba vechilor texte bisericesci sub presiunea influenței originalului, are un aspect cu totul românesc, cu totul străin. S'a relevat ici și colea faptul, că limba traducătorilor românesce din sutele trecute stă în cel mai strict și servil raport de dependență față de limba originalului slav; s'a intonat în deosebi, că limba românească bisericescă geme de slavism, er în parte și aceea, că spiritul genuin al limbei românesce e falsificat prin adoptarea în masă de elemente și construcțiuni sintactice slave. S'a adus, firesce, ca motiv al acestui fenomen, sărăcia limbei românesce și așa necesitatea neîncunjurabilă*) de a adopta terminii mai aleși

*) Lucrul nu stă tocmai așa, căci studiând puțin cărțile bisericesci, trebuie să ajungem și la constatarea, că traducătorii în foarte multe cazuri au căutat să alcătuescă un echivalent corespunzător românesc pentru termii neexistenți în graiul viu românesc, precum d. e. „întorsătură“ (traducere) pentru „tălc“, sau „tălcuire“. Sunt apoi multe cazuri, când cuvântul slav, mai ales compus, e tradus ad litteram, d. e. „fără fundu“ (Psaltirea scheiană — 77,15 — în loc de „bezna“ (abis), sau „fără (de) lege“ în loc „bazaconiă“, dintre cari unele,

merei magnaților fiind-o poziția acésta o consideră mai pe sus de partide și cu totul independentă de guvern.

In contra guvernului. Trei dintre cei ce au eșit din partida liberală, contele Iuliu Andrássy, contele Aladar Szechenyi și Ignatiu Dobocsky, au adresat către alegătorii lor scrisori deschise, în cari se pronunță categoric în contra guvernului, mai ales însă în contra ministrului-președinte Banffy.

Contele Andrássy dăce în scrisoarea sa, că nu poate să mai stea în fruntea afacerilor țării un om, care a provocat în măsură atât de mare ura și patima într-o parte considerabilă a Maghiarilor, încât din pricina lui contrarietățile au ajuns până la infinit, au atins chiar marginea revoluțiunii. Liniștea și interesul statului cere, ca Banffy să se depărteze.

Contele Szechenyi motivează eșirea lui din partid cu proiectul lui Tisza și cu alte cauze și fapte neconstituționale ale guvernului.

Declarația Croaților. Clubul deputaților croați din dieta ungară au comunicat președintelui partidei liberale br. Podmaniczky declarația lor, ce au luat-o în formă de rezoluțiune în conferența dela 9 Dec. ținută în Agram. Declarația dăce, că deputații croați, având în vedere raporturile de drept public dintre Croația și Ungaria, nu pot subscrie proiectul lui Tisza, însă declară, că ei totuși rămân în partida liberală.

Revistă externă.

Proiectele militare germane. In parlamentul german au fost înaintate cele două proiecte de lege militare, cari țințese la dezvoltarea și reorganizarea armatei germane. Proiectele arată într'un chip interesant, cum Germania emulează în sporirea puterii de apărare cu celelalte state mari europene. După războiul franco-german, care a răpit Franciei rolul de conducătoare în politica lumii, Republica n'a cruțat nici o jertfă financiară de a-se pregăti cât se poate mai bine militaresc. Germaniei îi cădea greu acésta la început, mai târziu însă a trebuit vrând nevrând să ție și ea pas cu înarmările franceze, așa că la 1890 a creat două corpuri nouă de armată pe lângă cele 18, care le avea. Tot pe atunci însă se ivi în rândul concurenților ei puternica Rusie, care pe la anii 70 avea un contingent de armată mai mic decât Austro-Ungaria. Aprópe pe nesimțite Rusia și-a sporit armata, așa încât numărul corpurilor ei de armată este ađi de 24, adacă e cea mai mare putere militară în totă lumea. Germania deci în deceniul acesta trebuie să concureze cu Franca și Rusia. Din acest punct de vedere proiectele militare germane sunt de un deosebit interes politic și militar. Germania vrea prin aceste proiecte, să-și sporască armata cu trei corpuri nouă, ér un al patrulea corp să și-l întregescă cu două divisiuni, așa ca în respectul numărului să atingă cifra armatei rusești. Nouăle proiecte militare germane arată și în alte privințe, că Germania vré să concureze cu Rusia. Ea sporesce în măsură considerabilă artileria de forturi după model rusec.

Tratatul colonial anglo-german. Lui „Lokalanzeiger“ i-se telegrafază din Londra, că tratatul colonial anglo-german, care se referesce la separarea sferelor de interese a celor două puteri în Africa de miază-đi, va fi înaintat parlamentului cel mult în Februarie anul viitor, probabil, că într'o mare carte albastră.

Un discurs al lui Salisbury. Ministrul-președinte engles lord Salisbury a ținut la 16 l. c. în Clubul constituțional din Londra un discurs, în care s'a ocupat și cu situația politică esterióră. El a accentuat, că în cestiunile politice externe este lipsă de mare discrețiune, și a đis, că cel-ce vré să judece asupra lor, trebuie să țină seamă de totalitatea politice esterióre, ér nu numai de evenimente singuratice. Înainte de ce guvernul ar fi desaprobat din cauză, că n'a declarat războiul, ómenii

trebuie să fã convinși despre aceea, că óre nu există alte încurcături, cari necesiteză economisirea puterilor armate?

SCIRILE ĐILEI.

— 7 (19) Decemvre.

Rechiámarea ambasadorului austro-ungar din Petersburg, prințul Liechtenstein, este fapt deja îndeplinit. Điarele oficióse vestesc, că în locul lui va merge actualul ambasador din Bucuresci, baronul Aerenthal. Numirea lui Aerenthal la Petersburg trece ca o surprindere, deóre-ce postul de ambasador la curtea rusescă este cel mai însemnat, după cel din Berlin, în diplomația austro-ungară.

Misiunea militară rusescă, despre care am anunțat că va sosi đilele acestea în Bucuresci ca să se prezente M. S. Regelui, este așteptată acolo în 15 Decemvre v. În ónórea misiunii se va da un prânđ de gală la Palat, o reprezentație de gală la Teatrul național, cântându-se opera „Petru cel Mare“, un banchet militar, etc.

Un nou điar românesc în Bucovina. Cu începutul lui Ianuarie va apăre la Cernăuți un nou điar românesc, al cărui redactor va fi d-l profesor Grigorie Halip. Noul điar se va numi „Gazeta poporului“, și va fi un organ agricol ilustrat, întocmit pentru trebuințele poporului nostru. El va trata tot felul de cestiuni privitoare la agricultură, grădinărit, silvicultură, crescerea galițelor, albinărit, meserii, negoț, etc. Va apăre odată pe lună și va costa 4 fl. la an. Lipsa noului organ era simțită în Bucovina, și sperăm, că publicul îl va primi și sprijini după cuviința.

Cinci decorațiuni de odată. Portarul palatului ministerului de externe din Viena este un Român bucovinean cu numele Chifan, originar din comuna Vicov. Cu ocaziunea đilei de 2 Decemvre n., din incidentul jubileului Majestății Sale, acest Român, după-cum spune „N. W. Tgblatt“, a primit de-odată următoarele cinci decorațiuni: medalia de serviciu de 40 de ani, medalia jubilară militară, medalia jubilară civilă, medalia de curte și crucea de argint cu corónă pentru merite. Afară de acestea, portarul Chifan are încă o mulțime de alte decorațiuni.

Școla pentru învățaceii dela măiestrie și comerciú s'a deschis ieri în Blașiú în edificiul gimnasial. Cursurile în acésta școlă, la cari s'au angajat a propune mai mulți profesori dela școlile din Blașiú, se vor ținé în fie care đi sêra dela 6—7 óre. Acésta e prima școlă gr. cat. în felul sêu, đice „Unirea“.

Tinerimea catolică din Germania, după cum scrie điarul „Germania“, a trimis o adresă împératului Wilhelm, în care își exprimă sentimentele ei de supunere și ómagiu din incidentul reîntórcerii lui din Orient. La acésta adresă au luat parte tóte reuniunile catolice studentesci, și fac promisiunea, că tot-deuna și în tóte împrejurările vor sprijini tronul și imperiul. Impératul a răspuns prin cancelaria cabinetului, dând expresiune bucuriei pentru sentimentele de fidelitate ale tinerilor catolici.

Pumnalul lui Luccheni. Din Geneva se anunță, că în prezenta consulatului austro-ungar se va nimici pumnalul, cu care Luccheni a strépuns pe împératesa regină în ziua de 10 Septemvre. Deodată cu pumnalul vor fi nimicite și medicamentele, cari s'au folosit cu ocazia atentatului. Se va pune mare grijă, ca din obiectele amintite să nu rămână nici o urmă. La acésta contribuie și ó credință deșartă de prin vécul 15, după care, decât obiectele prin cari au fost ucise capete încoronate nu se nimicesc, ele sunt ó nefericire pentru urmași.

Sărbătórea Bulgariei. În 17 Decemvre n. s'a sărbat în întreaga Bulgaria a 20-a aniversare dela independența statului bulgar. În tóte orașele și în comune s'au ținut servicii religióse festive. În fórté multe locuri s'au ridicat monumente în amintirea independenței.

Dimisiunea lui Marchand. „Intransigeant“ din Paris aduce șoarea, că majorul Marchand, șeful expedițiunii franceze dela Fașoda, a adresat ministrului francez de externe ó scrisóre, în care-i face aspre imputări pentru atitudinea sa în afacerea Fașodei, și totcdata își cere dimisiunea.

Contele Albert Apponyi la Clușiú. „Kel. Ert.“ anunță, că contele Albert Apponyi va merge cu prilejul sărbătórilor Crăciunului la Clușiú, la adunarea poporală convocată acolo de opoziționali. Apponyi va ținé un discurs asupra situațiunii politice înterióre.

Fonograful în diplomație. Din Londra se scrie, că locotenentul Harrington, conducătorul expediției englese din Abisinia, a dus cu sine un fonograf, în care a spus ó vorbire mai lungă a reginei Victoriei către negusul Menelik. Când în Octomvre Menelik a primit în audiență pe Harrington, el a ascultat vorbirea reginei Victoria din fonograf, care l'a satisfăcut ne spus de mult.

Sortarea acțiunilor societății de patinat. În 15 n. c., amésurat planului, s'au sortat 8 acțiuni ale societății de patinat din Brașov pe anul 1898, și anume N-rii 59, 149, 240, 52, 40, 34, 53 și 104. D-nii proprietari ai acestor acțiuni sunt rugați, pe lângă prezentarea acțiunii, a ridica suma de 100 coróne de acțiune, până în 31 Decemvre n. c. dela cassarul reuniunii F. Iacobi, la banca gen. brașóvenă („Kronst. allg. Sparcasse“).

Comunicat.

Din rapórtle adunarilor mai multor despărțeminte ale „Reuniunii învățatorilor gr. cat. din archidieceza gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș“ apare, că biroul central n'ar fi satisfăcut §§-lor 25 și 27 din statute.

Pentru linișțirea spiritelor se aduce la cunoscința celor interesați, că biroul central încă din ședința sa ținută la 27 Oct. 1897 a făcut ó reprezentațiune către Preavenatul Consistor mitropolitan, în care a cerut, ca să asemene diurne și spese de călătorie învățatorilor, cari participă la adunările reuniunii.

În urma acestei reprezentațiuni Preavenatul Consistor mitropolitan a dat circularul de dato 23 Decemvre Nr. 5817 ex 1897 către tóte oficiile protopopesci, cu însărcinarea, ca în sínódele protopopesci să afle isvórele, de unde și cum s'ar pute da acele spese și diurne? După-ce cestiunea încă nu e limpedită, fiind-că numai dela 5 protopopiate au sosit rapórtle, și după-ce învățatorii în adunarea constituantă au declarat, că fără diurne și spese de călătorie nu pot participa la adunarea generală, așa biroul central trebuie să aștepte în liniște finalizarea cestiunii.

Cu tóte acestea, decât despărțemintele insistă, ca să se concheme adunarea generală fără de-a reflecta la rebonificarea șeselor, n'au decât să aducă acésta dorință la cunoscința biroului central, care va face pașii de lipsă, ca își se țină adunarea generală.

Din rapórtle apare mai încolo, că la inițiativa despărțemintului Sibiiu în adunările despărțemintelor s'a discutat cestiunea edării unei foi pedagogice. Referitor la acésta se observă, că în § 3 din statute e prevădută edarea unei foi pedagogice, carea va servi de organ al reuniunii, și biroul central a și făcut tóte pregătirile de lipsă, dér decidera în merit asupra cestiunii cade în competența comitetului central și respective în ó adunări generale. Așa rugăm despărțemintele, să fie cu considerație la acestea și să aștepte în liniște resolvirea cestiunilor espuse.

Din ședința biroului central ținută în Blașiú la 14 Decemvre 1898.

Georgiu Muntean, Petru Ungurean,
presidentul reun. notarul reun.

Reuniunile noastre comerciale, după-cum ușor póte să înțelgă óri-cine, sunt un mare ghimpe în ochii

„geșeftarilor“ lacomi, cari își véd prin ele periclitat terenul de-a puté suge și esploata în mod abuziv publicul. De aci se esplică și șoarea, ce-o aduce „Fóia Diecesană“ din Caransebeș, care în numărul sêu mai nou sorie între altele:

„Abia e ó sêptemână, de când s'a deschis prăvălia „Severinenei“, și tóte productele coloniale, de băcámie, de manufactură etc. au scăđut în preț, de bună sémă fără ca neguțatorii să le vëndă cu perdere, ba ce e mai mult, sunt prospecte, că mâne poimáne consumatorii ó să-și póta procura dela unele dughene din loc mărfuri mai eftine, decât de-a dreptul dela fabrici. La realizarea acestei presupuneri ne îndreptățesce ofertul, de care e plin astáđi Caransebeșul, al d-lui neguțator cu mare renume în părțile nóstre Carol Schwab. D-sa ofere chilogramul de zăhar cu 46 cr. dér nu-í spune calitatea; tot așa oferă cafea „de calitate bună“ (dér care neguțator vinde cafea de calitate rea?) cu 1 fl. 25 cr.; noi cunóscem cafea și cu prețuri mai eftine; mai are D-sa pachete de luminări — ce soiu și de ce greutate, nu ne spune — cu 28 cr.; apoi ónsóre (de bună sémă americană) cu 60 cr. etc. etc.; și, pupază peste colac, vinde „tóte articolele de specerie de astáđi înainte cu 10 procenté mai eftin decât concurența nouă“, adecă „Severinenei“. Pe noi nu ne împórtă ofertul d-lui Carol Schwab, căci ușor ne esplicăm bunătatea și soliditatea acestui ofert din împrejurarea, că d-l Carol Schwab umbla odată în ruptul capului să-și vëndă vestita sa prăvălie „Severinenei“, și — nesuccedându-i acésta — să impedece deschiderea ei“.

— Sperăm, că Românii din Caransebeș și mai ales preoții din împrejurime vor căuta a lumina poporul și a-l îndemna cu tóta stăruința, să nu se lase amăgit de asemenea geșeftari, ó să-și cumpere cele de trebuință dela „Severinenei“, pe care toți Românii din acele părți trebuie s'ó sprijinésca și îmbrățiseze cu bucuria, căci acésta e prăvălia lor.

Apel.

Cătră domnií autorí și editorí români.

Trebuința unei bibliotecí, din care să se împartă cărți pe la case private publicului românesc și mai vértos clasei industriase din Blașiú și jur, este de mult simțită. Casina română se simțesce îndemnată, să satisfacă acestei trebuințe. Dér fiind modestă în resursele sale, face un călduros apel la toți domnií autori și editori de cărți românesci, ca considerând scopul, ce urmăresce, să binevoescă a trimite pe séma bibliotecii casinei câte un exemplar, de care se pot lipsi. Fapta D-lor va găsi cea mai adencă mulțámire în inimile acelora, cari doresc, să citescă românesce.

Blașiú (Balázsfalva) în Noemvre 1898.

Pentru comitet:

President: Secretar:
Dr. Aug. Bunea. G. Precup.

NECROLOG. Vineri în 4 (16) Decemvre a încetat din viață în Viena Aspasia Poppovits nasc. Poppazoglu, soția regretatului comerciant român B. G. Poppovits, după ó lungă și grea suferință în etate de 53 de ani. Condolențele nóstre sincere fiilor răposatei și întregii familii!

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 19 Decemvre. Adunarea poporală de eri a fost vizitată de mai multe mii, în cea mai mare parte lucrători. S'a luat ó rezoluțiune, ca deputații să fã provocări la lupta în contra stării înafară de lege. La încheiare, Kossuth-ístii au cantat cântecul lui Kossuth, ér socialistii cântecul muncitorilor.

Budapesta, 19 Decemvre. Partida „națională“ (apponyistă) a decís, ca cu ocaziunea alegerei președintelui să protesteze energic în contra legii-Tisza.

A eșit de sub tipar, și se poate procura

CĂLINDARUL PLUGARULUI

dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov, Prețul à 25 cr. (cu posta 30 cr.) (Vândătorii primesc rabatul cuvenit.)

Noul călindar, întocmit anume pentru trebuințele poporului nostru — înafară de partea calenderistică, cu târgurile, semnele timpului, diferite povește economice pentru fiă-care lună și alte multe, — cuprinde încă un bogat material cu articuli prețioși din sfera plugăritului, grădinăritului, a economiei de vite, a economiei casnice etc.; apoi din istoria lumii, poesii de dragoste, eroice și glumețe de cei mai renumiți scriitori ai noștri; articuli și povește pentru păstrarea sănătății și averii etc. La fine urmăză diverse, glume și anuțuri. Pe pagina primă se află portretul nemuritorului Simion Bărnuțiu, ér în text o frumoasă biografă a lui. Doritorii de-a avé acest călindar sê se grăbescă a și-l procura mai de timpuriu, ca sê nu pățescă ca anul trecut, când mulți și-l ar fi procurat, dér nu mai aveau de unde, căci se vându-se tôte esemplarele.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**.
Redactor responsabil: **Gregorin Maier**.

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Decemvre 1898.

Renta ung. de aur 4%	120.10
Renta de corone ung. 4%	97.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.70
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.60
Bonuri rurale ungare 4%	95.60
Bonuri rurale croate-slavone	—
Impr. ung. cu premii	158.20
Losuri pentru rez. Tisei și Seghedin	137.75
Renta de argint austr.	101.05
Renta de hârtie austr.	101.—
Renta de aur austr.	119.85
Losuri din 1860.	140.25
Acții de-ale Băncei austro-ungară	915.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit	385.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	358.—
Napoleoniori	9.55 1/2
Mărci imperiale germane	58.97 1/2
London vista	120.50
Paris vista	47.62 1/2
Rente de corone austr. 4%	101.35
Note italiene	44.30

Cursul pieței Brașov.

Din 19 Decemvre 1898.

Bancnota rom. Cump.	9.48	Vënd.	9.55
Argint român. Cump.	9.40	Vënd.	9.44
Napoleoniori. Cump.	9.52	Vënd.	9.56
Galbeni Cump.	5.63	Vënd.	5.68
Ruble Rusesci Cump.	127.25	Vënd.	128.25
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.75	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

500 fl. plătesc celui ce va mai că-păta vre-odată durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după-ce va folosi **apa de dinți a lui Bartilla.** o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). Erezii A. Bartilla (E. Winkler), Viena, 19/1. Sommergasse 1.

Sê se cêră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțâri de falsificare vor fi bine plătute. La locurile, unde nu se pôte căpăta, trimiț 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco; 16 sticle cu 4 fl. 50 cr. franco. — Se capêta în Brașov la farmacia d-lui Victor Roth. 2-24.414

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame) sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In casul publicării unui anunțiu mai mult de odată se face scădământ, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Mult mai bun decât lecvarul.

Important pentru economia casei!
Estract de mere cu zahar,
per Kilo 30 cr.
la cumpărare de cel puțin 5 Kilo oferă pe cât va fi disponibil,
Prima fabrică ardelenescă cu vapor de Cehocoladă și Candite.
Thiess, Seidel & Teutsch
Brașov.

înlocuiesce Compotul.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1898.

Budapesta - Predeal									
Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.
10 —	8.45		2 10	pl.	Viena	1 50	7.20	1.50	6.20
8.30	1 55		5.45	9.15	Budapesta	7.10	11.10	7.50	6.20
11.21	3 56	5.10	9.27	11.12	Szolnok	8 30	3.22	11.12	5.32
1.33		8.00	11.33	12.47	P. Ladány	5 50	12.54		3.56
3.42		7 22	1.48	2.11	Oradea-mare	8.00	11.04	Arad	2 38
3.58		1.22	2.06	2.18	Mező-Telegd	7 10	10.44	8 08	11.32
4.38		2.19	3.03	2.50	Bév	6 13	9.30		1.34
5.20		3.32	3.45	3.26	Bratea	5 38	9.10		9.50
5.43		4.08	4.06		Ciucia	5 39	8.32		12.52
6.31		5.03	4.53	4.16	B.-Huedin	4.50	7.54		12.20
7.16		3.51	5.32	4.52	Ghârbău	3.05	6.54		7.37
8.06		5.06	6.24		Clușiu	2 10	6.13		11.01
8.33			6 59	5 55	Apahida	5.24	4.35		10.46
8.48		8.40	11.10	6.11	Ghiriș	5.02	4.14		9.23
9.05		9.09	11.27	6.27	Cucerdea	3.37	2.55		8.49
10.12		10.40	12.30	7.26	Uinóra	2.56	2.15		4.27
10.42		11.25	12.57	7.50	Vințul de sus	2.49	2.08		4.20
11.01		11.49	1.09	7 52	Aiud	2.41	2.00		4.15
11.09		11.59	1.16		Teiuș	2.17	1.38		8 23
11.31		12.29	1.36	8.17	Crăciunel	1.55	1.17		8.06
11.48		12 55	1.54	8.32	Blașiu	1.29			8.00
12.24		1 30		8.37	Micăsasa	12.55			7 29
12.53		2.07			Copșa-mică	12.34			7.08
1.11		2.29		9.10	Mediaș	11.55			6.56
1.42		3.11		9.31	Elisabetopol	11.34			6.54
1.58		3.31		9.43	Sighișora	11.14			6.41
2.13		3.46		9.45	Hașfaleu	10.55			6.20
2.32		4.08		9.59	Homorod	10.24			5.53
3.04		4 45		10 23	Agostonfalva	9.45			5.46
3.40		5 27		10.51	Apața	9.35			5.32
3.47		5 47		10.58	Feldióra	9.12			5.27
4.03		6 12		11.12	Brașov	8.74			5.11
4.37		6 58		11.26	Timiș	7.42			4.27
5.35		7 58		12.26	Predeal	7.02			4.27
6.13		8 36		12.58	Bucuresci	6.37			4.27
6.42		9.09		1.16		6.37			4.27
7.16		9.40		1.35		5.58			4.27
8.—		10.25		2.09		5.08			4.27
8.55		11.—		2 19		9.08	6.58		4.27
9.10		12.26		3 01		8.28	5.57		4.27
9.10		1 11		3 31		8.01	5.11		4.27
12.00		8. 1		9.10		3 15			4.27

Notă: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnăză orele de nopțe. — Semnul —> arată cu capul direcția, încâtrău merge trenul.